

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій
Юридичний факультет
Кафедра кримінального права та правосуддя

**ТАКТИКА ТА МЕТОДИКА РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ
У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Методичні вказівки до самостійної роботи
для підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
денної та заочної форми навчання
за спеціальністю 081 «Право»
освітньо-професійної програми
«Кримінальна юстиція (Суд. Прокуратура. Адвокатура)»

Обговорено і рекомендовано
на засіданні кафедри
кримінального права та
правосуддя
Протокол № 2 від 02.09. 2019 року

Чернігів ЧНТУ 2019

Тактика та методика розслідування злочинів у сфері службової діяльності. Методичні вказівки до самостійної роботи здобувачів вищої освіти спеціальності 081 «Право», освітньо-професійної програми «Кримінальна юстиція (Суд. Прокуратура. Адвокатура)» / Укл.: Головка М.Б.– Чернігів: ННІ права і соціальних технологій ЧНТУ, - 2019. - 49 с.

Укладач: Головка Михайло Борисович, професор кафедри кримінального права та правосуддя ЧНТУ, к.ю.н., доцент

Відповідальний за випуск: Коломієць Наталія Володимирівна, завідувач кафедри кримінального права та правосуддя, доктор юридичних наук, доцент.

Рецензент: Марущак Наталія Володимирівна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри теорії та історії держави і права, конституційного права юридичного факультету Навчально-наукового інституту права і соціальних технологій ЧНТУ

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТАКТИКА ТА МЕТОДИКА РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ».....	6
1.1 Тематичний план навчальної дисципліни «Тактика та методика розслідування злочинів у сфері службової діяльності».....	6
1.2. Розподіл обсягу годин з дисципліни за темами, формами вивчення та контролю.....	12
1.3 Структура навчальної дисципліни	13
2. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ.....	16
Тема 1. Особливості організації та проведення допиту під час розслідування злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.....	16
Тема 2. Особливості організації та проведення слідчого експерименту під час розслідування злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.....	19
Тема 3. Тактика пред'явлення для впізнання під час розслідування злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.....	22
Тема 4. Призначення та проведення судових експертиз під час розслідування злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.....	25
Тема 5. Загальні положення криміналістичної методики злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг	29
Тема 6. Організаційно-правові і тактичні основи проведення окремих слідчих дій при розслідуванні злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.....	32
Тема 7. Особливості методики розслідування зловживання владою, службовим становищем або повноваженнями. Розслідування службової недбалості.....	35
Тема 8. Особливості методики розслідування перевищення влади або службових повноважень	38
Тема 9. Особливості методики розслідування прийняття пропозиції обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою, а також незаконного збагачення.....	41
Тема 10. Особливості методики розслідування пропозиції, обіцянки або надання неправомірної вигоди службовій особі, а також зловживання впливом.....	45

ВСТУП

Криміналістичне забезпечення розслідування окремих видів злочинів завжди було і є одним із пріоритетних напрямів розвитку науки криміналістики. Це обумовлено тим, що саме у криміналістичній методиці, як в особливому розділі цієї науки, аналізується накопичений досвід слідства, відшукуються найефективніші прийоми та методи ведення розслідування певних категорій кримінальних проваджень. Розроблені наукою криміналістичні рекомендації стають найважливішим інструментарієм слідчого – своєрідним алгоритмом дій у типових слідчих ситуаціях.

Розслідування злочинів – специфічна діяльність, пізнавальна й організаційно-тактична сутність якої обумовлена особливостями формування доказової інформації та встановленим законом порядком її одержання й використання. Виконання завдань розслідування забезпечується максимальним використанням наукових досягнень криміналістичної методики, що являє собою якісно новий рівень практичної реалізації положень (рекомендацій) криміналістичної техніки та криміналістичної тактики на основі осмислення й пристосування цих положень до конкретних особливостей виявлення, збирання, дослідження, оцінки і використання доказової інформації щодо специфіки вчинення й розслідування різних видів злочинів. Неабияке значення для засвоєння теоретичних положень криміналістичної науки та набуття практичних навичок має самостійна робота здобувачів вищої освіти.

Основне завдання самостійної роботи здобувачів вищої освіти – сформуванню вміння поглиблювати власні знання шляхом особистого пошуку і формування інтересу до творчого підходу при опрацюванні навчального матеріалу з дисципліни, а також вміння користуватися рекомендованою літературою, міжнародно-правовими нормами, аналізувати прочитане у вигляді тез, конспекту, рефератів.

Результативність навчання прямо пропорційно залежить від оптимальної підготовки здобувачів вищої освіти під час самостійного засвоєння базових знань. Форми самопідготовки залежать від уподобань здобувача вищої освіти під контролем і за допомогою викладача. Самостійна робота повинна здійснюватися на підставі вивчення теоретичного матеріалу з використанням рекомендованих підручників і навчальних посібників з дотриманням затвердженого плану. Самопідготовка має декілька форм її проведення, однак обов'язковим елементом є вивчення теоретичних положень. Варіантність форм самостійної роботи може мати наступний зміст.

По-перше, додаткове вивчення окремих питань, які не викладаються лектором під час проведення лекційних занять або тих, які тільки аналізуються в обмеженому обсязі. Саме тому, першу частину завдань для

самостійної роботи здобувача вищої освіти складають питання, що вимагають більш детального самостійного засвоєння і відображення у базовому конспекті лекцій. Крім того, в процесі викладання теоретичного курсу з навчальної дисципліни «Тактика та методика розслідування злочинів у сфері службової діяльності», виникає потреба у зверненні здобувачів вищої освіти до окремих теоретичних питань, які детально вивчаються при ознайомленні з іншими курсами, зокрема такими як теорія держави та права, судові та правоохоронні органи України, кримінальне право, кримінальне процесуальне право, кримінологія та багатьох інших.

Відносно питань, які не досліджувалися під час викладання лекційного курсу, може застосовуватися така форма самостійної роботи як рефератне викладення змісту на підставі самостійного вивчення теоретичних положень з використанням монографічних досліджень, підручників та навчальних посібників з відповідного питання. Однак, враховуючи специфіку гуманітарної освіти, такі реферати підлягають обов'язковому оприлюдненню під час проведення семінарського заняття за відповідною темою і подальшого обговорення отриманої інформації в межах дискусій, що проводяться на заняттях. З метою підвищення уваги здобувачів вищої освіти до змісту рефератів обговорювані питання включаються в тематику наступних семінарських занять для всіх здобувачів вищої освіти академічної групи. Відповідно, окремі питання для самопідготовки можуть розглядатися як тема реферату. Обсяг реферату не повинен перевищувати 20 сторінок і містити детальний аналіз обраної теми з використанням нормативних джерел, навчальної та наукової (наукові статті, тези конференцій, монографії) літератури з обов'язковими посиланнями на використані джерела. За результатом захисту реферату здобувач вищої освіти отримує оцінку, яка враховує рівень виконання письмової роботи та захисту реферату. Реферат виконується і захищається будь-якою мовою (українською, англійською), яка є найбільш зручною для здобувача вищої освіти і дозволяє йому захищати окремі висновки, що знайшли відображення у виконаному рефераті. Протягом навчального року здобувач вищої освіти повинен виконати та захистити мінімум один реферат. По-друге, здобувачу вищої освіти запропоновані до виконання практичні завдання. Результати їх виконання можуть розглядатися як підстави для концентрації уваги на вивченні окремих питань навчальної дисципліни. Таким чином, другу частину завдань для самостійної роботи складають практичні завдання для перевірки і більш глибокого засвоєння здобувачем вищої освіти окремих питань тактики та методики злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

1. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТАКТИКА ТА МЕТОДИКА РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

«Тактика та методика розслідування злочинів у сфері службової діяльності» - це спеціалізований курс, який вивчається майбутніми фахівцями в галузі права та досліджує проблемні питання діяльності уповноважених співробітників правоохоронних органів, що полягає у збиранні, дослідженні, оцінці, перевірці фактичних даних під час досудового розслідування з використанням спеціальних засобів, прийомів та методів, розроблених криміналістичною наукою.

Мета даного курсу полягає в оволодінні здобувачами вищої освіти глибокими теоретичними знаннями щодо використання методів, засобів, прийомів криміналістичної тактики і методики, як надійних інструментів для застосування при розслідуванні злочинів у сфері службової діяльності.

Завданнями вивчення дисципліни є: поглиблене опанування здобувачами вищої освіти положеннями криміналістичної тактики і методики щодо організації та проведення досудового розслідування, набуття спеціальних практичних навичок і вмінь ефективного застосування криміналістичних знань, техніко-криміналістичних засобів і методів у практичній діяльності по розкриттю, розслідуванню і попередженню злочинів у сфері службової діяльності.

1.1 Тематичний план навчальної дисципліни «Тактика та методика розслідування злочинів у сфері службової діяльності»

Змістовий модуль 1. Поняття, наукові основи та загальні положення криміналістичної тактики розслідування злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

Тема 1. Особливості організації та проведення допиту під час розслідування злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

Поняття, значення і види допиту. Забезпечення законності під час проведення допиту. Активність і наступальність допиту. Межі допустимості психологічного впливу на допитуваного. Етика допиту.

Фактори, що впливають на формування і дачу показань. Використання даних логіки, психології, педагогіки та інших наук у тактиці допиту.

Підготовка до допиту. Визначення предмета допиту. Прийоми встановлення психологічного контакту з допитуваним. Тактичні прийоми допиту: надання допомоги допитуваному у відновленні забутого, викриття

неправдивих показань, подолання позиції відмови від дачі показань, використання доказів.

Тактика допиту потерпілих, свідків. Тактичні прийоми допиту підозрюваних і обвинувачених. Особливості допиту підозрюваних, обвинувачених у груповій справі. Тактика допиту неповнолітніх. Допит за участю перекладача, спеціаліста.

Фіксація ходу і результатів допиту. Технічні засоби фіксації показань.

Тема 2. Особливості організації та проведення слідчого експерименту під час розслідування злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

Поняття, мета і види слідчого експерименту. Учасники слідчого експерименту. Підготовка до проведення слідчого експерименту. Залучення спеціалістів. Тактичні правила проведення слідчого експерименту.

Мета перевірки показань на місці події. Зміст, тактичні прийоми підготовки та перевірки показань на місці події.

Фіксація ходу результатів слідчого експерименту. Оцінка і використання одержаних результатів у розслідуванні.

Тема 3. Тактика пред'явлення для впізнання під час розслідування злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

Поняття, сутність і види пред'явлення для впізнання. Психологічні аспекти пред'явлення для впізнання. Підготовка до пред'явлення для впізнання. Порядок пред'явлення для впізнання живих осіб, речей, трупів, тварин. Тактичні прийоми пред'явлення для впізнання. Особливості пред'явлення для впізнання людей за голосом, динамічними властивостями. Проведення впізнання за фотознімками, відео - матеріалами.

Фіксація ходу і результатів пред'явлення для впізнання у розслідуванні злочинів. Відеозйомка та звукозапис при пред'явленні для впізнання.

Тема 4. Призначення та проведення судових експертиз під час розслідування злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

Поняття спеціальних знань, і форми використання у кримінальному провадженні.

Поняття, сутність і види судових експертиз. Система судово-експертних установ в Україні.

Підготовка до проведення експертизи. Визначення мети і обсягу дослідження. Формулювання завдання. Вибір експертної установи або

експерта. Поняття і види зразків для порівняльного дослідження. Одержання зразків для проведення експертизи. Організація і проведення додаткової, повторної, комісійної і комплексної експертиз.

Критерії оцінки достовірності висновку експерта. Висновок експерта, його структура та зміст.

Змістовий модуль 2. Поняття, наукові основи та загальні положення криміналістичної методики розслідування злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

Тема 5. Загальні положення криміналістичної методики розслідування злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг

Поняття, значення і задачі криміналістичної методики. Методика в системі криміналістики.

Структура криміналістичної методики, її загальні положення, принципи і наукові основи. Потреби слідчої практики, як умова розвитку криміналістичної методики. Структура і види окремих методик розслідування злочинів. Напрямки удосконалення криміналістичних методик. Етапи розслідування і їх характеристика. Профілактична діяльність слідчого.

Криміналістична характеристика злочинів: поняття і структура. Значення криміналістичної характеристики у розробці методики розслідування злочинів. Класифікація злочинів. Співвідношення криміналістичної, кримінально-правової і кримінологічної характеристик злочину.

Елементи криміналістичної характеристики злочинів. Зв'язки елементів криміналістичної характеристики конкретних видів злочинів. Використання цих даних в побудові методики розслідування злочинів.

Тема 6. Організаційно-правові і тактичні основи проведення окремих слідчих дій при розслідуванні злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг

Особливості початку кримінального провадження. Типові слідчі ситуації, зміст початкових слідчих дій. Вилучення і дослідження документів з метою встановлення характеру порушення службовою особою. Тактична операція "затримання на гарячому" та використання оперативно-розшукових заходів у ході розслідування одержання неправомірної вигоди. Тактичні особливості проведення інших слідчих дій. Призначення і проведення експертиз у справах про службові злочини.

Змістовий модуль 3. Методика розслідування окремих злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг

Тема 7. Особливості методики розслідування зловживання владою, службовим становищем або повноваженнями. Розслідування службової недбалості.

Криміналістична характеристика зловживання владою або службовим становищем. Поняття зловживання владою або службовим становищем, його співвідношення з поняттям зловживання повноваженнями. Об'єкт і об'єктивна сторона. Характеристика діяння. Наслідки злочину та їх види. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Особливості форми вини. Мотиви злочину та їх значення для кваліфікації злочину. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки. Особливості кримінально-правового визначення поняття працівника правоохоронного органу. Відмежування зловживання владою або службовим становищем від привласнення, розтрата або заволодіння чужим майном шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем.

Криміналістична характеристика зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми. Поняття зловживання повноваженнями, його співвідношення з поняттям зловживання владою або службовим становищем. Об'єкт і об'єктивна сторона. Характеристика діяння. Наслідки злочину та їх види. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Особливості форми вини. Мета вчинення злочину та її значення для кваліфікації злочину. Поняття неправомірної вигоди. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування цього злочину від привласнення, розтрата або заволодіння чужим майном шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем.

Криміналістична характеристика зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги. Поняття зловживання повноваженнями, його співвідношення з поняттям зловживання владою або службовим становищем. Об'єкт і об'єктивна сторона. Характеристика діяння. Наслідки злочину та їх види. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Особливості форми вини. Мета вчинення злочину та її значення для кваліфікації злочину. Поняття неправомірної вигоди. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки. Поняття особи похилого віку. Кваліфікація вчинення цього злочину повторно. Поняття тяжких наслідків, їх види та вирішення питання про необхідність додаткової кваліфікації вчиненого за іншими статтями Кримінального кодексу України. Відмежування цього злочину від привласнення або розтрата чужого майна. Кваліфікація цього злочину при конкуренції статей Кримінального кодексу України.

Криміналістична характеристика службової недбалості. Поняття службової недбалості. Об'єкт і об'єктивна сторона. Характеристика діяння. Наслідки злочину та їх види. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Особливості форми вини. Особливості суб'єкта злочину. Кваліфікуючі ознаки. Поняття тяжких наслідків та їх види. Відмежування від зловживанням владою, службовим становищем або повноваженнями.

Особливості початку досудового розслідування. Збір і перевірка первинної інформації про вчинення злочину. Формування типових версій. Планування розслідування. Організація та проведення невідкладних та першочергових слідчих дій.

Наступний етап досудового розслідування. Специфіка провадження слідчих (розшукових) дій під час подальшого розслідування. Особливості подолання протидії розслідуванню.

Тема 8. Особливості методики розслідування перевищення влади або службових повноважень

Криміналістична характеристика перевищення влади або службових повноважень. Поняття перевищення влади або службових повноважень. Об'єкт і об'єктивна сторона. Характеристика дій, види перевищення влади або службових повноважень. Наслідки злочину та їх види. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Особливості форми вини. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Особливості початку досудового розслідування перевищення влади або службових повноважень. Збір і перевірка первинної інформації про перевищення влади або службових повноважень. Формування типових версій. Планування розслідування. Організація та проведення невідкладних та першочергових слідчих дій.

Наступний етап досудового розслідування перевищення влади або службових повноважень. Специфіка провадження слідчих (розшукових) дій під час подальшого розслідування. Особливості подолання протидії розслідуванню прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою.

Тема 9. Особливості методики розслідування прийняття пропозиції обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою, а також незаконного збагачення

Криміналістична характеристика прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою. Об'єкт і предмет злочину. Поняття неправомірної вигоди та її відмежування від дарунка (пожертви). Об'єктивна сторона. Види дій та їх характеристика. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Пов'язаність умислу особи, яка вчинює цей злочин, з умислом особи, яка пропонує або надає неправомірну

вигоду. Мотив злочину та його значення для кваліфікації злочину. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки. Диференціація кримінальної відповідальності залежно від розміру неправомірної вигоди. Поняття вимагання неправомірної вигоди та його значення для кваліфікації злочину і вирішення питання про відповідальність особи, яка пропонувала, обіцяла чи надала неправомірну вигоду.

Криміналістична характеристика незаконного збагачення. Особливості характеру суспільної небезпечності цього злочину і його відмінність від характеру суспільної небезпечності підкупу службової особи та одержання останньою неправомірної вигоди шляхом вимагання. Об'єкт і предмет злочину. Об'єктивна сторона. Види дій та їх характеристика. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Мотив одержання неправомірної вигоди та його значення для кваліфікації злочину. Особливості суб'єкта злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Особливості початку досудового розслідування прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою. Збір і перевірка первинної інформації про прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою. Формування версій. Планування розслідування. Організація та проведення невідкладних та першочергових слідчих дій.

Наступний етап досудового розслідування прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою. Специфіка провадження слідчих (розшукових) дій під час подальшого розслідування. Особливості подолання протидії розслідуванню прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою.

Тема 10. Особливості методики розслідування пропозиції, обіцянки або надання неправомірної вигоди службовій особі, а також зловживання впливом

Криміналістична характеристика пропозиції, обіцянки або надання неправомірної вигоди службовій особі. Об'єкт і предмет злочину. Поняття неправомірної вигоди та її відмежування від дарунка (пожертви). Об'єктивна сторона. Види дій та їх характеристика. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Пов'язаність умислу особи, яка вчинює цей злочин, з умислом особи, яка приймає пропозицію, обіцянку або одержує неправомірну вигоду. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки. Кваліфікація вчинення цього злочину повторно і його відмежування від продовжуваного злочину. Поняття особи, яка займає відповідальне або особливо відповідальне становище. Особливості вчинення цього злочину за попередньою змовою групою осіб або організованою групою осіб чи її учасником.

Криміналістична характеристика зловживання впливом. Особливості конструкції статті Кримінального кодексу України, що передбачає відповідальність за цей злочин. Склади злочину. Особливості характеру суспільної небезпечності цього злочину і його відмінність від характеру суспільної небезпечності незаконного збагачення. Об'єкт і предмет злочину. Поняття неправомірної вигоди та її відмежування від дарунка (пожертви). Об'єктивна сторона. Характеристика пропозиції, надання і одержання неправомірної вигоди. Поняття осіб, уповноважених на виконання функцій держави, та його значення для кваліфікації цього злочину. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Мотив вчинення злочину та його значення для кваліфікації злочину. Суб'єкт злочину. Проблема визначення суб'єкта одержання неправомірної вигоди або пропозиції здійснити вплив за надання такої вигоди.

Особливості початку досудового розслідування пропозиції, обіцянки або надання неправомірної вигоди службовій особі. Збір і перевірка первинної інформації про вчинення пропозиції, обіцянки або надання неправомірної вигоди службовій особі. Формування версій. Планування розслідування, організація та проведення невідкладних та першочергових слідчих дій.

Наступний етап досудового розслідування пропозиції, обіцянки або надання неправомірної вигоди службовій особі. Специфіка провадження слідчих (розшукових) дій під час подальшого розслідування. Особливості подолання протидії розслідуванню пропозиції, обіцянки або надання неправомірної вигоди службовій особі.

1.2. Розподіл обсягу годин з дисципліни за темами, формами вивчення та контролю

Загальний обсяг годин навчальної дисципліни для підготовки здобувачів вищої освіти денна/заочна форма навчання – 120 годин, з них 20/6 годин – лекції, 20/6 годин – семінарські заняття, 80/108 годин – самостійна робота.

1.3 Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем		Кількість годин для денної/заочної форми навчання									
		Всього		У тому числі							
				Лек.		Пр.		Лаб.		С.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
<p>Змістовий модуль 1. Поняття, наукові основи та загальні положення криміналістичної тактики розслідування злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.</p>											
1	Особливості організації та проведення допиту під час розслідування злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.	12	15	2	2	2	2	0	0	8	11
	Особливості організації та проведення слідчого експерименту під час розслідування злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.	12	11	2	0	2	0	0	0	8	11
2	Тактика пред'явлення для впізнання під час розслідування злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.	12	11	2	0	2	0	0	0	8	11
	Призначення та проведення судових експертиз під час розслідування злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.	12	11	2	0	2	0	0	0	8	11
Разом за змістовим		48	48	8	2	8	2	0	0	32	44

модулем 1										
Змістовий модуль 2. Поняття, наукові основи та загальні положення криміналістичної методики розслідування злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.										
5 Загальні положення криміналістичної методики злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг	12	15	2	2	2	2	0	0	8	11
6 Організаційно-правові і тактичні основи проведення окремих слідчих дій при розслідуванні злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг	12	11	2	0	2	0	0	0	8	11
Разом за змістовим модулем 2	24	26	4	2	4	2	0	0	16	22
Змістовий модуль 3. Методика розслідування окремих злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг										
6 Особливості методики розслідування зловживання владою, службовим становищем або повноваженнями. Розслідування службової недбалості.	12	15	2	2	2	2	0	0	8	11
7 Особливості методики розслідування перевищення влади або службових повноважень	12	11	2	0	2	0	0	0	8	11
8 Особливості методики розслідування прийняття пропозиції обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою, а також незаконного збагачення	12	11	2	0	2	0	0	0	8	11
Особливості методики розслідування пропозиції,	12	9	2	0	2	0	0	0	8	9

обіцянки або надання неправомірної вигоди службовій особі, а також зловживання впливом								
Разом за змістовим модулем 3	48 46	8 2	8 2	0 0	32 42			
Усього годин за дисципліну	120 120	20 6	20 6	0 0	80 108			

2. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль 1. Поняття, наукові основи та загальні положення криміналістичної тактики розслідування злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

Тема 1. Особливості організації та проведення допиту під час розслідування злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

Самостійне опрацювання визначених питань полягає в необхідності ознайомлення: по-перше, з відповідними положеннями діючого кримінального процесуального законодавства, практики його застосування, висновками Верховного Суду України; по-друге, з навчальною літературою відповідно до переліку рекомендованих науково-практичних джерел.

Після ознайомлення необхідно скласти план та конспект відповіді на теоретичні питання та вирішити практичні ситуації (завдання). Незрозумілість отриманої інформації зобов'язує здобувача вищої освіти звернутися до викладача, що проводить семінарські заняття, або лектора.

Теоретичні питання

1. Поняття і зміст криміналістичної тактики.
2. Система криміналістичної тактики.
3. Критерії допустимості тактичних прийомів у кримінальному провадженні.
4. Характеристика факторів, що впливають на формування слідчої ситуації.
5. Історичний аспект регламентації проведення процесуальних дій з метою отримання показань у кримінально-процесуальному законодавстві України.
6. Допит у кримінальному провадженні: підстави, порядок проведення. Види допиту.
7. Тактичні прийоми допиту учасників кримінального провадження в залежності від їх процесуального статусу.
8. Отримання показань у кримінальному провадженні за законодавством зарубіжних країн.

Практичні ситуації

Окремим елементом самостійної підготовки є вирішення конкретних ситуацій, які є типовими для кримінального провадження. Особливо слід звернути увагу на, по-перше, необхідність обґрунтування рішення, яке приймається під час встановлення правильної відповіді, по-друге, обов'язкове здійснення посилань на положення КПК України.

Фабула: 14 квітня 2015 року з 17 до 18 год. Мешканка с. Ольгівка гр. Д. тричі телефонувала до чергової частини Н-го РВ УМВС України в К-ій області (знаходиться на відстані 12 кілометрів від с.Ольгівка) та повідомляла про те, що невідомий чоловік вривається до її оселі. Проте черговий К. порадив їй звернутися за допомогою до сільського голови, повідомивши, що наряд правоохоронців до неї не приїде. Біля 23:30 того ж дня автомобіль швидкої медичної допомоги за викликом прибув до с. Ольгівка та здійснив доставку громадянки Д. до районної лікарні з тілесними ушкодженнями.

Відповідно до протоколу огляду місця події за місцем мешкання гр. Д. в с. Ольгівка Н-го району за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 152 КК, огляд місця події проводився з 00:50 год. до 01:50 год. 15 квітня 2014 року.

Завдання

1. Проаналізуйте наведену у фабулі ситуацію та визначіть попередню кваліфікацію.

2. За наведеною фабулою складіть алгоритм початкових (невідкладних) дій слідчого.

При виконанні завдання з'ясуйте: *Які дії повинна здійснити службова особа, уповноважена на прийняття та реєстрацію заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення? Які подальші дії та процесуальні рішення та ким саме мають бути вчинені?*

3. За умовами ситуації також потрібно:

1) скласти протокол прийняття заяви про вчинене кримінальне правопорушення;

2) скласти протокол огляду місця події.

2. Після затримання Кострова та Слимака, які підозрювались у вчиненні серії збройних нападів, у квартирі співмешканки останнього, був виявлений і вилучений пістолет Макарова. Слимак заперечував факт належності зброї і показання давати відмовився. Слідчий під час допиту пред'явив виявлений пістолет Кострову та сказав, що Слимак добровільно видав його. Костров повірив слідчому та розповів про місце зберігання та використання цієї зброї Слимаком. Свої показання Костров підтвердив під час слідчого експерименту та показав тайник у квартирі співмешканки Слимака, де зберігався пістолет Макарова.

Завдання

Поясніть чи допустимий прийом, використав слідчий? Як необхідно було використати при допиті Кострова факт виявлення пістолета?

Теми рефератів, доповідей:

1. Тактика допиту свідка, потерпілого, підозрюваного та особливості фіксації за допомогою звуко- та відеозаписувальних засобів.

2. Підстави та порядок проведення допиту в режимі відеоконференції під час досудового розслідування.

3. Застосування окремих тактичних прийомів, заснованих на даних психології, під час допиту.

Навчальна література для самопідготовки

1. Баулін О.В. Досудове розслідування за новим КПК України: сучасна концепція і традиції / О.В. Баулін, А.О. Ляш // Правничий часопис Донецького університету. – 2012. – № 2 (28). – С. 83–90.

2. Бишевец О. В. Тактико-психологічне забезпечення проведення окремих слідчих (розшукових) дій: навч. посібник / О. В. Бишевец – К.: Алерта, 2015. 140 с.

3. Глазырин Ф.В. Психология следственных действий / Ф.В. Глазырин. – Волгоград: ВСШ МВД СССР, 1983. – 136 с.

4. Головка М.Б. Професійно-психологічні детермінанти ефективної взаємодії слідчих та працівників оперативних підрозділів у процесі розкриття і розслідування злочинів. / М.Б. Головка // Право і суспільство. – 2010. – № 6. – С. 247-252

5. Головка М.Б. Шляхи оптимізації професійної взаємодії слідчого з працівниками оперативних підрозділів. / М.Б. Головка // Збірник наукових праць «Держава і право», К., 2010. – Випуск 50. - С. 557-562.

6. Головка М.Б. Свідок у кримінальному провадженні. / М.Б. Головка // Jurnalul juridic national: teorie și practică : науково-практичне видання Республіки Молдова. – 2017. - № 6-2 (28). - С. 133-136.

7. Димитров А.В. Психология предварительного следствия: Учебное пособие / А.В. Димитров. – М.: Московский психолого-социальный институт, 2007. – 168 с.

8. Еникеев М.И. Психология следственных действий: Учебно-практическое пособие / М.И. Еникеев. – М.: Проспект, 2007. – 424 с.

9. Збірник методичних рекомендацій з питань розкриття та розслідування злочинів слідчими та оперативними працівниками органів внутрішніх справ / Під ред. П.В. Коляди. – К., 2001. – 238 с.

10. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 року № 4651-VI [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/ed20120413/paran2#n2>

11. Конституція України : Закон України від 28 черв. 1996 р. ; зі змін. доповн. — К. : Атіка, 2012. — 68 с.

12. Організація роботи підрозділів досудового розслідування: [С.М. Алфьоров, О.М. Обушенко, В.Ф. Примаченко В.В. Рогальська, В.І. Сліпченко, О.А. Солдатенко, Н.П. Черняк, М.С. Цуцкідзе]; за заг. ред. В.І. Сліпченка: навчальний посібник.-Дніпропетровськ, 2014.- 132 с.

13. Татаров О.Ю. Досудове провадження в кримінальному процесі України: теоретико-правові та організаційні засади (за матеріалами

МВС) [Текст]: [монографія] / Татаров О.Ю. — Донецьк: ТОВ «ВПП Промінь», 2012.—640с.

14. Марущак О.А. Визначення поняття криміналістичної характеристики та її елементів. Розвиток наукових досліджень 2013: Матеріали дев'ятої міжнародної науково-практичної конференції, м.Полтава, 25-27 листопада 2013р. Полтава: Вид-во «ІнтерГрафіка». 2013. Т.3. С. 53-55.

15. Марущак О.А. Обстановка вчинення злочину як елемент криміналістичної характеристики ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів). «Юридичні наукові дискусії як фактор сталого розвитку провової доктрини та законодавства»: Міжнародна науково-практична конференція, м. Київ, 16-17 травня 2014 р. К. : У 2 частинах. Центр провових наукових досліджень, 2014. Частина 2. С. 77-79

16. Марущак О.А. Проведення експертизи як напрямок використання спеціальних знань при розслідуванні ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів). Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». 2014. Випуск 3. Том 3. С. 156-160. Arcaro, G. (2009). *Criminal Investigations: Forming Reasonable Grounds* (Fifth ed.). Toronto, Ontario: Emond Montgomery Publications Limited.

17. Bennett, M. (2015). *Unspringing the witness memory and demeanor trap: What every judge and jury needs to know about cognitive psychology and witness credibility*. Wahington: American University of Law.

18. Brainerd, C. J., & Reyna, V. F. (2005). *The Science of False Memory*. Oxford, UK: Oxford Universtiy Press.

19. Gubrium, J. F., & Holstein, J. A. (2002). *Handbook of Interview Research: Context and Method*. Thousand Oaks: Sage Publications Inc.

20. Gudjonsson, G. H., & Petursson, H. (1991). Custodial interrogation: Why do suspects confess and how does it relate to their crime, attitude and personality? *Personality and Individual Differences*, 12(3), 295-306.

Тема 2. Особливості організації та проведення слідчого експерименту під час розслідування злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

Самостійне опрацювання визначених питань полягає в необхідності ознайомлення: по-перше, з відповідними положеннями діючого кримінального процесуального законодавства, практики його застосування, висновками Верховного Суду України; по-друге, з навчальною літературою відповідно до переліку рекомендованих науково-практичних джерел.

Після ознайомлення необхідно скласти план та конспект відповіді на теоретичні питання та вирішити практичні ситуації (завдання). Незрозумілість отриманої інформації зобов'язує здобувача вищої освіти звернутися до викладача, що проводить семінарські заняття, або лектора.

Теоретичні питання

1. Поняття та мета слідчого експерименту. Завдання слідчого експерименту під час розслідування злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
2. Підготовка до слідчого експерименту
3. Види слідчого експерименту та тактичні положення проведення дослідів чи випробувань під час розслідування злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
4. Тактичні особливості відтворення дій, обставин певної події.
5. Особливості фіксації ходу і результатів слідчого експерименту.

Практичні ситуації

Окремим елементом самостійної підготовки є вирішення конкретних ситуацій, які є типовими для кримінального провадження. Особливо слід звернути увагу на, по-перше, необхідність обґрунтування рішення, яке приймається під час встановлення правильної відповіді, по-друге, обов'язкове здійснення посилань на положення КПК України.

1. Директор навчально-наукового інституту разом із комендантом гуртожитку у зв'язку з чисельними порушеннями порядку у вечірні години провів за участю прибиральниці та технічного працівника огляд приміщень гуртожитку цього інституту. За відсутності мешканців гуртожитку вони оглянули їхні кімнати та склали відповідний акт, в якому вказали, що під час перевірки у тумбі Харитонова було знайдено 7 пляшок горілки та предмет подібний до пістолету, а у шафі Кондратьєва – близько 2 кілограм головок маку. Акт підписали прибиральниця, технічний працівник, комендант гуртожитку, а затвердив акт директор навчально-наукового інституту.

Про проведений захід того ж вечора дізнався старший оперуповноважений кримінальної поліції обласного управління Національної поліції.

Завдання.

1. Проаналізуйте наведену у фабулі ситуацію та визначіть порядок дій оперативного працівника.
2. За наведеною фабулою складіть алгоритм початкових (невідкладних) дій слідчого.
3. За умовами ситуації також потрібно:
 - 1) скласти протокол огляду місця події.
 - 2) скласти протокол проведення слідчого експерименту щодо виявлення предметів у приміщенні гуртожитку.

2. Під час чергування у нічний час 15.10.2018 року Шелепов та Науменков на території підприємства затримали Малахатська, який намагався

викрасти з каси підприємства металевий сейф. Про даний факт Шелепов по телефону повідомив заступника директора підприємства Бугаєва. Останній сказав, щоб вони «добре провчили ворюгу». Охоронці зв'язали Малахатька, завели у приміщення для відпочинку охорони та до ранку обливали вождою, били резиноюю палицею, бризкали сльозогінним гасом.

О 8 год. 30 хв. до підприємства прибув директор Антипов та, дізнавшись про нічну подію, наказав відпустити затриманого.

Завдання

За наведеною фабулою складіть алгоритм початкових (невідкладних) дій слідчого.

Теми рефератів, доповідей:

1. Тактико-психологічні та етичні засади проведення слідчого експерименту.
2. Організаційні, психологічні та правові засади підготовки до проведення слідчого експерименту.
3. Порядок та підстави проведення слідчого експерименту за законодавством зарубіжних країн.

Навчальна література для самопідготовки

1. Бесчастний В. Актуальні питання реформування МВС України / В. Бесчастний // Віче. – 2011. – №2. – С.16-19.
2. Бондар Г. Досудове слідство України: минуле, сучасність та майбутнє // Підприємництво, господарство і право. – 2002. – № 8. – С. 107-109.
3. Глазырин Ф.В. Психология следственных действий / Ф.В. Глазырин. – Волгоград: ВСШ МВД СССР, 1983. – 136 с.
4. Корнієнко М. Актуальні проблеми реформування правоохоронної системи України / М. Корнієнко // Право України. – 2010. – №11. – С.13-23.
5. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4651>
6. Назаренко В. Практическое значение и перспектива предварительного следствия //Законность. – 2001. – № 6. – С. 40-42 с.
7. Негребецький В. Перевірка показань на місці як процес пізнання. Підприємництво, господарство і право. 2016. № 6. С. 177–181. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2016/06/36.pdf>. 135. Настільна книга слідчого : [М. І. Панов та ін.]. 2-ге вид., переробл. і доповн. Київ : Ін Юре, 2007. 728 с.
8. Новиков С. И., Ярамышьян Ш. Ш. Следственный эксперимент при расследовании дорожно-транспортных происшествий : учеб. пособие. Киев : НИ и РИО КВШ МВД СССР, 1986. 84 с.

9. Охріменко І. Використання специфічних психологічних методів у процесі розкриття злочинів: проблеми та перспективи / І. Охріменко // Юридична Україна. – 2010. – № 4. – С. 121-126.

10. Пиріг І. В., Самсонова В. В. Організація і тактика слідчого експерименту при розслідуванні крадіжок на території садівницьких товариств і дачних кооперативів. Вісник Луганського державного університету внутрішніх 209 справ імені Е. О. Дідоренка. 2016. Вип. 3. С. 280–288. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlduvs_2016_3_33.

11. Рогатинська Н. Деякі особливості проведення слідчого експерименту у кримінальному провадженні. Актуальні проблеми правознавства. 2016. Вип. 2. С. 149–153. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aprpr_2016_2_30.

12. Arcaro, G. (2009). Criminal Investigations: Forming Reasonable Grounds (Fifth ed.). Toronto, Ontario: Emond Montgomery Publications Limited.

13. Stephanie A. Jirard. Criminal Law and Procedure. A Courtroom Approach, First Edition. Shippensburg University, U.S., 2019.

Тема 3. Тактика пред'явлення для впізнання під час розслідування злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

Самостійне опрацювання визначених питань полягає в необхідності ознайомлення: по-перше, з відповідними положеннями діючого кримінального процесуального законодавства, практики його застосування, висновками Верховного Суду України; по-друге, з навчальною літературою відповідно до переліку рекомендованих науково-практичних джерел.

Після ознайомлення необхідно скласти план та конспект відповіді на теоретичні питання та вирішити практичні ситуації (завдання). Незрозумілість отриманої інформації зобов'язує здобувача вищої освіти звернутися до викладача, що проводить семінарські заняття, або лектора.

Теоретичні питання

1. Пред'явлення для впізнання як процесуальна форма криміналістичної ідентифікації.
2. Особливості психологічних процесів, що лежать в основі узнавання: відчуття, сприймання, запам'ятовування та відтворення.
3. Особливості пред'явлення для впізнання підозрюваних.
4. Застосування тактичних прийомів при проведенні окремих видів пред'явлення для впізнання (за фотознімками, відеозаписом, у режимі відео конференції).

Практичні ситуації.

Окремим елементом самостійної підготовки є вирішення конкретних ситуацій, які є типовими для кримінального провадження. Особливо слід звернути увагу на, по-перше, необхідність обґрунтування рішення, яке приймається під час встановлення правильної відповіді, по-друге, обов'язкове здійснення посилань на положення КПК України.

1. Повертаючись з роботи додому, Ейберс був збитий таксі й від одержаних травм помер. Його дружина Дороногова почала збирати документи для призначення пенсії у зв'язку з втратою годувальника на двох неповнолітніх дітей, старшому з яких було чотири роки. Карпов, директор підприємства, в якому працював її чоловік, став примушувати Дороногову до інтимних стосунків, а коли отримав відмову, то викликав до кабінету начальника відділу кадрів підприємства і у присутності Дороногової надав вказівку не оформлювати акт про нещасний випадок з Ейберсом доки він особисто не надасть вказівку про це. Після того, як начальник відділу кадрів вийшов з кабінету, Карпов заявив Дороноговій, що питання можливо вирішити у випадку, якщо вона надасть йому 1,5 тис. доларів США. Остання відповіла, що подумає і наступного дня звернулась до чергового районного відділу поліції і повідомила про ситуацію, що виникла.

Завдання

1. Проаналізуйте наведену у фабулі ситуацію та визначіть порядок дій чергового та слідчо-оперативної групи.

2. За наведеною фабулою складіть алгоритм початкових (невідкладних) дій слідчого та план розслідування.

2. 7 липня 2017 р. близько 21 години невстановлений чоловік у формі сержанта поліції вчинив напад на території міського парку у м. Полтава на гр. Єлисеєву О.А. та, погрожуючи предметом схожим на пістолет, заволодів її шкіряною чорною сумкою, золотою обручкою та срібними сережками. Проведеними оперативно-розшуковими заходами встановлено, що 07.07.2017 поблизу міського парку здійснювали патрулювання поліцейські Управління патрульної поліції ГУ НП України в Полтавській області Клименко П.Т., Ігнатовський А.С. та Соломаха О.К. Допитаний Соломаха О.К. повідомив, що Ігнатовський А.С. о 20 год. поскаржився на гострий зубний біль і з дозволу Клименка П.Т. покинув місце патрулювання.

Під час проведення обшуку у квартирі Ігнатовського А.С. було виявлено та вилучено жіночну шкіряну сумочку чорного кольору.

Завдання.

1. Розкрийте організаційні та процесуальні засади проведення впізнання речей.

2. Підготуйте протокол пред'явлення вилученої сумочки для впізнання.

Теми рефератів, доповідей:

1. Тактико-психологічне забезпечення пред'явлення для впізнання у кримінальному провадженні.
2. Тактико-психологічні та етичні засади пред'явлення трупів та їх частин для впізнання.
3. Характеристика тактичних прийомів, що застосовуються при проведенні пред'явлення для впізнання за особливостями голосу, ходи та мови.

Навчальна література для самопідготовки

1. Бритвич Н.Г. Теоретические основы и практика предъявления для опознания. – М., 1968.
2. Відеозапис слідчих дій. – Методичні рекомендації: Науково-дослідний експертно-криміналістичний центр Управління МВС України в Дніпропетровській області. – Дніпропетровськ, 2004.
3. Волохова О.В. Тактика предъявления для опознания живых лиц в свете нового уголовно-процессуального законодательства // Актуальные проблемы криминалистики на современном этапе. Часть 2. Сборник научных статей / Под ред. З.Д. Еникеева. – Уфа: РИО БашГУ, 2003. – С. 20-23.
4. Гапанович Н.Н. Оpozнание в следственной и судебной практике (тактика). – Минск: Изд-во БГУ им. В.И. Ленина, 1978.
5. Гинзбург А.Я. Оpozнание в следственной, оперативно-розыскной и экспертной практике: Учебно-практическое пособие. – М.: Ассоциация работников правоохранительных органов РФ, 1996.
6. Гинзбург А.Я. Тактика предъявления для опознания. – М.: “Юрид. лит-ра”, 1971.
7. Головецький М.О. Тактика упізнавання і впізнання на попередньому слідстві: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.09 / МВС України. УВС. – Харків, 1999.
8. Кузьмічов В.С., Прокопенко Г.І. Криміналістика: Навчальний посібник / За заг. ред. В.Г. Гончаренка та Є.М. Моїсеєва. – К.: Юрінком Інтер, 2001.
9. Крикунов А.Е., Маевский А.Ф. Тактика и психологические основы предъявления лица для опознания. – К.: НИиРИО КВШ МВД СССР, 1977.
10. Лук'янчиков Є.Д. Пред'явлення для впізнання при розслідуванні насильницьких злочинів // Бюлетень з обміну досвідом роботи. – 2001. – №131. – С. 3-6.
11. Лук'янчиков Є.Д., Моїсеєв О.М. Пред'явлення для впізнання: Навчальний посібник. – Макіївка: Графіті, 1998.
12. Марущак Н.В. Щодо питання застосування практики європейського суду судами України // Науковий вісник публічного та приватного права : Збірник наукових праць. Випуск 4. К.: Науково-дослідний інститут публічного права, 2016. С. 8 – 11.

13. Марущак Н.В. Проблема забезпечення прав людини при застосуванні затримання та взяття під варту на стадії досудового розслідування у кримінальному процесі України // Судова апеляція, 2012, №1. С.59-66.
14. Марущак Н.В. Деякі проблемні аспекти порядку порушення кримінальної справи у кримінальному процесі України // Підприємництво, господарство і право, 2012, №2. С. 137-140.
15. Марущак Н.В. Щодо питання суті та змісту права особи на повагу до її гідності // Підприємництво, господарство і право, 2012, №9. С. 3-6.
16. Методичні рекомендації щодо пред'явлення для впізнання на попередньому слідстві № 5483/Кл: Головне слідче управління МВС України; НАВС України. – К., 2001. – 32 с.
17. Ратинов А.Р. Судебная психология для следователей. – М.: ВШ МООП СССР, 1967.
18. Салтевський М.В. Криміналістика. Підручник: У 2ч. Ч.2. – Харків: Консум, 2001.
19. Кримінальний процесуальний Кодекс України: Науково-практичний коментар: у 2 т. / за заг. ред. В.Я. Тація, В.П. Пшонки, А.В. Портнова. Том. 2 – Харків: Право, 2012. – 664с.
20. Шилін М. Оперативно-розшукова діяльність та негласні слідчі дії: проблеми правового регулювання у світлі нового кримінального процесуального кодексу України / М. Шилін // Вісник Національної академії прокуратури України. – 2013. – № 1. – С. 59–64.
21. Geoffrey, J. & Ivar Fahsing (2007). In search of police investigative thinking styles: an exploratory study of detectives in Norway and Singapore. *International Journal of Learning and Change* 2(1), 20-33.
22. Stephanie A. Jirard. Criminal Law and Procedure. A Courtroom Approach, First Edition. Shippensburg University, U.S., 2019.

Тема 4. Призначення та проведення судових експертиз під час розслідування злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

Самостійне опрацювання визначених питань полягає в необхідності ознайомлення: по-перше, з відповідними положеннями діючого кримінального процесуального законодавства, практики його застосування, висновками Верховного Суду України; по-друге, з навчальною літературою відповідно до переліку рекомендованих науково-практичних джерел.

Після ознайомлення необхідно скласти план та конспект відповіді на теоретичні питання та вирішити практичні ситуації (завдання).

Незрозумілість отриманої інформації зобов'язує здобувача вищої освіти звернутися до викладача, що проводить семінарські заняття, або лектора.

Теоретичні питання

1. Підстави та порядок призначення експертиз у кримінальному провадженні при розслідуванні злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

2. Особливості одержання зразків для експертного дослідження при розслідуванні злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

3. Особливості призначення трасологічних експертиз при розслідуванні злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

4. Почеркознавча експертиза: основні завдання, об'єкти дослідження, орієнтовний перелік вирішуваних питань під час розслідування злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

5. Особливості призначення та проведення технічної експертизи документів при розслідуванні злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

6. Оцінка висновку експерта у кримінальному провадженні.

Практичні ситуації.

Окремим елементом самостійної підготовки є вирішення конкретних ситуацій, які є типовими для кримінального провадження. Особливо слід звернути увагу на, по-перше, необхідність обґрунтування рішення, яке приймається під час встановлення правильної відповіді, по-друге, обов'язкове здійснення посилань на положення КПК України.

1. У 2011 році Ю. обіймав посаду начальника слідчого відділу ДПА у К-ій області, відповідно до якої був наділений процесуальними повноваженнями на проведення досудового слідства (ст. 114-1 КПК України 1960 року). У вказаному слідчому підрозділі перебувала у провадженні кримінальна справа стосовно П.В.В., близький родич якого П.О.В. був зацікавлений у зменшенні обсягу обвинувачення П.В.В., лояльному провадженні щодо нього досудового слідства і вживав для цього відповідні заходи.

З цим питанням П.О.В. звернувся до Ю., бо знав, яку посаду той обіймав, відав про його службове становище і службові повноваження, розумів, що службова особа, яка обіймає таку посаду, може виконати дії в його інтересах.

Ю. знаючи, що в очолюваному ним відділі розслідується кримінальна справа щодо П.В.В., з цього приводу неодноразово вів з П.О.В. предметні розмови з приводу розслідування справи.

У грудні 2011 року під час проведення оперативно-розшукових заходів у Ю. були виявлені гроші, які йому передав П.О.В., як плату за вчинення в його інтересах дій із використанням свого службового становища. На вилучених купюрах, одязі та руках Ю. під час освідчування були виявлені сліди люмінесцентної речовини.

Завдання

1. За наведеною фабулою дайте оцінку ситуації, складіть алгоритм початкових (невідкладних) дій слідчого.
2. Визначіться з переліком експертиз, які необхідно призначити з метою всебічного, повного та неупередженого розслідування.
3. Підготуйте проект постанови про призначення експертиз у зв'язку із виявленням слідів люмінесцентної речовини на вилучених купюрах, одязі та руках Ю.

2. 25 січня 2018 року командир танкової роти капітан Н. надав вказівку своїм підлеглим сержанту Ф. та рядовому К. вилучити із бойових машин роти «Булат» 3 прилади нічного бачення ТВН-5 та помістити до шафи, що знаходилась у службовій канцелярії (кабінеті) командира роти. 28 січня того ж року Н., виконуючи обов'язки чергового по військовій частині, під приводом перевірки несення служби добовим нарядом, переніс вказані прилади з кабінету до свого автомобіля Деу Ланос, що знаходився на стоянці перед КПП військової частини. 5 лютого 2108 року Н. був затриманий працівниками правоохоронних органів у м.Біла Церква Київської області під час реалізації 2 приладів нічного бачення ТВН-5 стороннім особам.

Завдання

1. За наведеною фабулою підготуйте план досудового розслідування.
2. Складіть проект постанови про призначення судово-товарознавчої експертизи відповідно до фабули.

Теми рефератів, доповідей:

1. Зразки для експертного дослідження: їх види та особливості отримання під час розслідування злочинів у сфері службової діяльності
2. Порядок використання спеціальних знань у кримінальному процесі європейських країн.
3. Генезис науки експертології.

Навчальна література для самопідготовки

1. Белкин Р.С. Курс криминалистики: В 3 т. — М.: Юристъ, 1979. — Т.2 Криминалистические средства, приемы и рекомендации. — 408 с.
2. Бондарь М.Е. Роль методики исследования в теории и практике судебной экспертизы // Теорія і практика судової експертизи і криміналістики. — Х.: Право, 2002. — Вип. 2. — С. 171-175.

3. Винберг А.И., Шляхов А.Р. Общая характеристика методов экспертного исследования // *Общее учение о методах судебной экспертизы: Сб. науч. тр. ВНИИСЭ.* — М., 1977. — Вып. 28. — С. 16.
4. *Експертизи у судовій практиці : наук.-практ. посіб. / за заг. ред. В. Г. Гончаренка.* — 2-ге вид., перероб. і допов. — К. : Юрінком Інтер, 2010. — 400 с.
5. Зинин А.М., Майлис Н.П. Судебная экспертиза: Учеб. — М.: *Право и закон*, 2002. — 318 с.
6. Клименко Н.І. Судова експертологія: Курс лекцій: Навчальний посіб. для студ. — К: Видавничий Дім "Ін Юре", 2007.— 528 с.
7. *Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року зі змінами та доповненнями станом на 22 грудня 2017 року.* — К., 2017.
8. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18 березня 1992 р. // *Відомості Верховної Ради України.* — 1992. - № 22. — Ст. 303. 4. Про судову експертизу: Закон України від 25 лютого 1994 р. // *Відомості Верховної Ради України.* — 1994. - № 28. — Ст. 232
9. Марущак Н.В. *Забезпечення права особи на повагу до її гідності на стадії досудового розслідування у кримінальному процесі України: монографія.* Чернігів: Чернігівський державний інститут права, соціальних технологій та праці, 2011. — 159 с.
10. Марущак Н.В. Деякі аспекти забезпечення права особи на повагу до гідності при прийнятті процесуальних рішень на стадії досудового розслідування. // *Підприємництво, господарство і право*, 2011, №11. С. 123-127.
11. Марущак Н.В. *Забезпечення права особи на повагу до її гідності на стадії досудового розслідування у кримінальному процесі України : автореф. дис. канд. юрид. наук. : 12.00.09. Нац. акад. прокуратури України.* К., 2010. - 19 с.
12. Орлов Ю.К. *Формы и выводы эксперта.* — М.: ВНИИСЭ, 1981. — 96 с.
13. Россинская Е.Р, Усов А.И. *Судебная компьютерно-техническая экспертиза.* — М.: *Право и закон*, 2001. — 416 с.
14. Стахівський С.М. *Теорія і практика кримінальнопроцесуального доказування.* — К.: Нац. акад. внутр. справ України, 2005. — 270 с.
15. Шляхов А.Р. *Судебная экспертиза. Организация и проведение.* — М.: *Юрид. лит.*, 1979. — 168 с.
16. Эйсман А.А. *Заключение эксперта. Структура и научное обоснование.* — М., 1967. — 219 с.
17. *Экспертная криминалистическая идентификация // Теоретические основы.* — М.: ВНИИСЭ, 1996. — Вып. 1. — 218 с.

Змістовий модуль 2. Поняття, наукові основи та загальні положення криміналістичної методики розслідування злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

Тема 5. Загальні положення криміналістичної методики злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг

Самостійне опрацювання визначених питань полягає в необхідності ознайомлення: по-перше, з відповідними положеннями діючого кримінального процесуального законодавства, практики його застосування, висновками Верховного Суду України; по-друге, з навчальною літературою відповідно до переліку рекомендованих науково-практичних джерел.

Після ознайомлення необхідно скласти план та конспект відповіді на теоретичні питання та вирішити практичні ситуації (завдання). Незрозумілість отриманої інформації зобов'язує здобувача вищої освіти звернутися до викладача, що проводить семінарські заняття, або лектора.

Теоретичні питання

1. Поняття та структура криміналістичної методики, її загальні положення, принципи і наукові основи. Потреби слідчої практики, як умова розвитку криміналістичної методики.
2. Криміналістична характеристика злочинів та її значення у розробці методики розслідування злочинів.
3. Співвідношення криміналістичної, кримінально-правової і кримінологічної характеристик злочину.

Практичні ситуації

Окремим елементом самостійної підготовки є вирішення конкретних ситуацій, які є типовими для кримінального провадження. Особливо слід звернути увагу на, по-перше, необхідність обґрунтування рішення, яке приймається під час встановлення правильної відповіді, по-друге, обов'язкове здійснення посилань на положення КПК України.

1. 20 липня 2016 р. близько 12 год. 40 хв. гр. Плюсоз Г. Д., керуючи особистим автомобілем «Ауді-320» і рухаючись по проспекту Миру у м.Чернігові, порушив правила дорожнього руху та допустив зіткнення з автомобілем «Мерседес-540В», під керуванням гр. Оковим Р. Р., внаслідок чого гр. Плюсоз Г. Д. втратив управління автомобілем і збив пішохода гр. Селегіна П. Р., який від одержаних пошкоджень помер у лікарні. Слідчий відділом Чернігівського міського відділу НП України в Чернігівській області за даним фактом було розпочато кримінальне провадження, яке доручено слідчому Мірюкову Б. Ю.

28 липня 2016 р. після отримання від гр. Плюсова Г. Д. 2500 дол. США слідчий Мірюков Б. Ю. передрукував протоколи допитів, внісши в них завідомо неправдиві відомості про те, що гр. Плюсов Г. Д. намагався гальмувати, але педаль гальма «провалилася» і гальмування не відбулось. Крім того, слідчий Мірюков Б. Ю. склав свідомо неправдивий протокол огляду автомобіля «Ауді-320», де зазначив про несправність ножного гальма в результаті пошкодження гальмівного шланга і на вилучення гальмівного шланга як речового доказу. Насправді автомобіль «Ауді-320» не оглядався і з нього нічого не вилучалося. Після цього слідчий Мірюков Б. Ю. виніс постанову про призначення автотехнічної експертизи, в якому свідомо вказав на причину події – несправність в гальмівній системі, і надав на дослідження гальмівний шланг, нібито вилучений при огляді автомобіля гр. Плюсова Г. Д.

Використовуючи підроблені документи і заснований на них невірний висновок експерта, 8 вересня 2016 р. слідчий Мірюков Б. Ю. доповів про відсутність ознак складу злочину в діях Плюсова Г. Д., а прокурор, ознайомившись з матеріалами, кримінального провадження закриття за відсутністю в діях Плюсова складу злочину.

Про зазначені обставини дізнались співробітники підрозділу внутрішньої безпеки Національної поліції та внаслідок проведеної перевірки отримали їх підтвердження, про що поінформували керівника місцевої прокуратури. Останній постанову про закриття провадження скасував, розпочав кримінальне провадження за ознаками злочинів, передбачених ст.ст. 368, 366, 358 КК України.

Завдання

За наведеною фабулою дайте оцінку ситуації, складіть алгоритм початкових (невідкладних) дій слідчого та план досудового розслідування.

2. Проти Петренка, який працював начальником станції з боротьби з хворобами тварин, було розпочато кримінальне провадження за підозрою в розкраданні коштів та зловживанні службовим становищем. Дізнавшись про це, він пішов до районного підрозділу поліції, зайшов до кабінету слідчого Сиренко і, коли вона вийшла, поклав у кишеню її пальта 500 доларів США. Після цього він зайшов до кабінету оперуповноваженого Брича, якийсь час розмовляв з ним про свою справу, а потім підійшов до вішалки і також поклав у кишеню його пальта 500 доларів США. Після цього Петренко намагався вийти з кабінету, але був затриманий Бричем, який у присутності понятих склав акт про те, що трапилось.

Завдання.

1. За наведеною фабулою складіть алгоритм початкових (невідкладних) дій слідчого.

2. За умовами ситуації також потрібно:

1) скласти протокол огляду місця події.

2) скласти план протоколу допиту слідчої Сиренко.

Теми рефератів, доповідей:

1. Методика в системі криміналістики.
2. Структура і види окремих методик розслідування злочинів.
Напрямки удосконалення криміналістичних методик.
3. Етапи розслідування і їх характеристика.
4. Профілактична діяльність слідчого в структурі окремої криміналістичної методики.

Навчальна література для самопідготовки

1. Аверьянова, Т. В. Криміналістика : учеб. для вузов / Т. В. Аверьянова, Р. С. Белкин, Ю. Г. Корухов., Е. Р. Российская. – 3-е изд., перераб. и доп. – М. : Норма, 2008. – 992 с.
2. Головка, М. Б. Криміналістика (Теоретичні основи криміналістики. Криміналістична техніка) : навч. посіб. / М. Б. Головка, Л. А. Остапенко, І. П. Осипенко, М. П. Черненко. – Чернігів : Чернігівський національний технологічний університет, 2016. – 196 с.
3. Головка, М. Б. Обшук (юридико-психологічні аспекти організації та проведення) : навч.-метод. посіб. / М. Б. Головка, І. П. Осипенко. – Чернігів : Лозовий В. М., 2015. – 128 с.
4. Датій, А. В. Криміналістика: практикум / А. В. Датій, С. М. Субботин. – М. : Ось-89, 2009. – 256 с.
5. Денисюк, С. Ф. Обыск в системе следственных действий (тактико-криміналістический анализ) : науч.-практ. пособие / С. Ф. Денисюк, В. Ю. Шепитько. – Х. : Консум, 1999. – 160 с.
6. Експертизи у судовій практиці : наук.-практ. посіб. / за заг. ред. В. Г. Гончаренка. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К. : Юрінком Інтер, 2010. – 400 с.
7. Криміналістика. Академічний курс : підруч. / Т. В. Варфоломеева, В. Г. Гончаренко, В. І. Бояров [та ін.]. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 504 с.
8. Криміналістика (Криміналістична тактика): навч. посіб. / І.В. Берднік, М. Б. Головка, Л. А. Остапенко, І. П. Осипенко, М. П. Черненко. – Чернігів : Чернігівський національний технологічний університет, 2017. – 208 с.
9. Криміналістика : підручник / В. Ю. Шепитько, В. О. Коновалова, В. А. Журавель [та ін.] / за ред. В. Ю. Шепитька. – 4-те вид., перероб. і доп. – Х. : Право, 2008. – 464 с.
10. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар. В 2 т. Т. 1. / О. М. Бандурка, Е. М. Блажинський, Є. С. Бурдоль [та ін.] ; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонкин, А. В. Портнова. – Х. : Право, 2012. – 768 с.
11. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар. В 2 т. Т. 2. / О. М. Бандурка, Е. М. Блажинський, Є. С.

Бурдоль [та ін.] ; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонкин, А. В. Портнова. – Х. : Право, 2012. – 664 с.

12. Осипенко, І. П. Криміналістика (Методика розслідування окремих видів злочинів) : навч. посіб. – Ч. : ЧНТУ, 2018. – 292 с.

13. Crime Scene and Evidence Collection Handbook. Washington, D.C.: Bureau of Alcohol, Tobacco and Firearms, 1999.

14. DeForest, P.R., R.E. Gaensslen, and H.C. Lee. Forensic Science: An Introduction to Criminalistics. New York: McGraw-Hill, Inc., 1983.

15. FBI Handbook of Forensic Science, Collection, Identification and Shipping Index (with modifications). Washington, D.C.: Federal Bureau of Investigation, 1992.

16. Stephanie A. Jirard. Criminal Law and Procedure. A Courtroom Approach, First Edition. Shippensburg University, U.S., 2019.

Тема 6. Організаційно-правові і тактичні основи проведення окремих слідчих дій при розслідуванні злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг

Самостійне опрацювання визначених питань полягає в необхідності ознайомлення: по-перше, з відповідними положеннями діючого кримінального процесуального законодавства, практики його застосування, висновками Верховного Суду України; по-друге, з навчальною літературою відповідно до переліку рекомендованих науково-практичних джерел.

Після ознайомлення необхідно скласти план та конспект відповіді на теоретичні питання та вирішити практичні ситуації (завдання). Незрозумілість отриманої інформації зобов'язує здобувача вищої освіти звернутися до викладача, що проводить семінарські заняття, або лектора.

Теоретичні питання

1. Підстави та порядок початку досудового розслідування злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

2. Планування розслідування. Слідчі версії у кримінальному провадженні про злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

3. Особливості початкового етапу розслідування злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

4. Характеристика подальшого етапу розслідування злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

5. Особливості призначення і проведення експертиз у кримінальних провадженнях про злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

Практичні ситуації

Окремим елементом самостійної підготовки є вирішення конкретних ситуацій, які є типовими для кримінального провадження. Особливо слід звернути увагу на, по-перше, необхідність обґрунтування рішення, яке приймається під час встановлення правильної відповіді, по-друге, обов'язкове здійснення посилань на положення КПК України. Незрозумілість отриманої інформації зобов'язує здобувача вищої освіти звернутися до викладача, що проводить семінарські заняття, або лектора.

1. 20 грудня 2017 року Ф., виконуючи обов'язки начальника штабу військової частини, надав вказівку підлеглим військовослужбовцям строкової служби завантажити зі складу частини до кузова автомобіля Камаз-4310, який належав в/частині, автомобільний двигун, вартістю 62 тис. грн. Після завантаження Ф. наказав водієві оформити транспортні документи без зазначення вантажу та виїхав як старший машини з території частини до Мукачівського АТП-121.

Перебуваючи на території вказаного підприємства Ф. обміняв двигун в/частини на інший, меншої вартості, за що отримав від інженера АТП гр.К. 300 доларів США.

Завдання

1. За наведеною фабулою складіть алгоритм початкових (невідкладних) дій слідчого.

2. За умовами ситуації також потрібно скласти плани допитів начальника автомобільного складу військової частини, який видавав двигун начальнику штаба Ф. та водія, який керував транспортним засобом Камаз-4310.

2. Слідчий запросив на допит М, який можливо спричинив тілесні ушкодження під час бійки у нічному клубі. Коли М. прибув, то слідчий, не пояснивши причини виклику, став розпитувати його про спосіб життя, знайомих, заняттях і розвагах в останні дні. М. заявив, що перш ніж відповідати на подібні питання, він хотів би довідатися, у зв'язку із чим викликаний до поліції. На це слідчий відповів, що після відповіді на поставлені питання він роз'яснить причину виклику.

Завдання

Поясніть чи правомірні дії слідчого? Чи припустимо, виходячи з тактичних міркувань, не вказувати дійсну причину запрошення на допит? Як така позиція слідчого узгоджується з положеннями КПК щодо допиту?

Теми рефератів, доповідей:

1. Засоби криміналістичної тактики (тактична рекомендація, тактична операція, тактична комбінація).

2. Планування підготовки проведення окремої слідчої (розшукової) дії.

Навчальна література для самопідготовки

1. Криміналістика. Академічний курс : підруч. / Т. В. Варфоломеева, В. Г. Гончаренко, В. І. Бояров [та ін.]. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 504 с.

2. Криміналістика (Криміналістична тактика): навч. посіб. / І.В. Берднік, М. Б. Головка, Л. А. Остапенко, І. П. Осипенко, М. П. Черненко. – Чернігів : Чернігівський національний технологічний університет, 2017. – 208 с.

3. Криміналістика в тестах : навч. посіб. / І. І. Когутич, О. М. Калужна, І. В. Жолнович [та ін.] ; за заг. ред. І. І. Когутича. – К. : Алерта, 2013. – 534 с.

4. Криміналістика : підручник / В. Ю. Шепітько, В. О. Коновалова, В. А. Журавель [та ін.] / за ред. В. Ю. Шепітька. – 4-те вид., перероб. і доп. – Х. : Право, 2008. – 464 с.

5. 12. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар. В 2 т. Т. 1. / О. М. Бандурка, Е. М. Блажинський, Є. С. Бурдоль [та ін.] ; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонкин, А. В. Портнова. – Х. : Право, 2012. – 768 с.

6. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар. В 2 т. Т. 2. / О. М. Бандурка, Е. М. Блажинський, Є. С. Бурдоль [та ін.] ; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонкин, А. В. Портнова. – Х. : Право, 2012. – 664 с.

7. Криміналістика : учебник / под ред. А. Г. Филиппова. – М. : Юриспруденция, 2010. - 352 с.

8. Криміналістика : учебник / Т. В. Аверьянова, Р. С. Белкин, Ю. Г. Корухов, Е. Р. Росинская. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Норма, 2008. – 944 с.

9. Когутич, І. І. Криміналістика курс лекцій / І. І. Когутич. – К. : Атіка, 2008. – 888 с.

10. Осипенко, І. П. Криміналістика (Методика розслідування окремих видів злочинів) : навч. посіб. – Ч. : ЧНТУ, 2018. – 292 с.

11. Crime Scene and Evidence Collection Handbook. Washington, D.C.: Bureau of Alcohol, Tobacco and Firearms, 1999.

12. DeForest, P.R., R.E. Gaensslen, and H.C. Lee. Forensic Science: An Introduction to Criminalistics. New York: McGraw-Hill, Inc., 1983.

13. FBI Handbook of Forensic Science, Collection, Identification and Shipping Index (with modifications). Washington, D.C.: Federal Bureau of Investigation, 1992.

14. Fisher, B.A.J. Techniques of Crime Scene Investigation, 5th Edition. Boca Raton, Florida: CRC Press Inc., 1993.

15. Fox, Richard H. and Carl L. Cunningham. *Crime Scene Search and Physical Evidence Handbook*. Washington, D.C.: U.S. Department of Justice, National Institute of Justice, 1973.

16. Kirk, P.L. *Crime Investigation*, 2nd Edition. New York: John Wiley & Sons, 1974.

17. Stephanie A. Jirard. *Criminal Law and Procedure. A Courtroom Approach*, First Edition. Shippensburg University, U.S., 2019.

Змістовий модуль 3. Методика розслідування окремих злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг

Тема 7. Особливості методики розслідування зловживання владою, службовим становищем або повноваженнями. Розслідування службової недбалості.

Самостійне опрацювання визначених питань полягає в необхідності ознайомлення: по-перше, з відповідними положеннями діючого кримінального процесуального законодавства, практики його застосування, висновками Верховного Суду України; по-друге, з навчальною літературою відповідно до переліку рекомендованих науково-практичних джерел.

Після ознайомлення необхідно скласти план та конспект відповіді на теоретичні питання та вирішити практичні ситуації (завдання). Незрозумілість отриманої інформації зобов'язує здобувача вищої освіти звернутися до викладача, що проводить семінарські заняття, або лектора.

Теоретичні питання

1. Криміналістична характеристика зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми.

2. Типові слідчі ситуації та версії початкового етапу розслідування зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права.

3. Особливості початку досудового розслідування. Збір і перевірка первинної інформації про вчинення злочину. Планування розслідування.

4. Наступний етап досудового розслідування. Специфіка провадження слідчих (розшукових) дій під час подальшого розслідування зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права.

5. Організація й тактика проведення окремих слідчих (розшукових) дій під час розслідування зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права.

6. Особливості подолання протидії розслідуванню зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права.

Практичні ситуації

Окремим елементом самостійної підготовки є вирішення конкретних ситуацій, які є типовими для кримінального провадження. Особливо слід звернути увагу на, по-перше, необхідність обґрунтування рішення, яке приймається під час встановлення правильної відповіді, по-друге, обов'язкове здійснення посилань на положення КПК України.

1. На Сумщині у період з 24 лютого по 20 березня 2010 р. дві військові службові особи, що входили до складу наряду з охорони державного кордону України, з метою отримання неправомірної вигоди сприяли незаконному переправленню через державний кордон України кільком особам шляхом надання порад і вказівок щодо найбільш зручних маршрутів руху через державний кордон України поза пунктом пропуску, а також найбільш вдалих місця і часу його незаконного перетинання. 20 березня 2010 р. безпосередньо під час отримання неправомірної вигоди від зацікавлених осіб розміром 4000 грн. винних було затримано працівниками правоохоронних органів.

Завдання

1. За наведеною фабулою складіть алгоритм початкових (невідкладних) дій слідчого та план досудового розслідування.

2. За умовами ситуації також потрібно скласти план допиту особи, яка надавала неправомірну вигоду під контролем працівників правоохоронних органів.

2. 23 вересня 2016 р. гр. Бабич В.С. був викликаний на допит до слідчого Юркову А.Ю. Установивши, що гр. Бабич В.С. по національності білорус, слідчий Юрков А.Ю. запитав його, чи володіє він українською мовою й на якій мові він хотів би давати показання. Свідок гр. Бабич В.С. заявив, що українською мовою він володіє, але показання хотів би давати білоруською мовою. Тоді слідчий Юрков А.Ю. повідомив гр. Бабичу В.С., що сам він довго жив у Білорусії й добре володіє білоруською мовою, у зв'язку із чим може перевести показання свідка. Свідок гр. Бабич В.С. не заперечував. Слідчий Юрков А.Ю. провів допит і склав протокол українською мовою. Протокол допиту був прочитаний свідкові в усному перекладі на білоруську мову й підписаний слідчим Юрковим А.Ю. і свідком гр. Бабичем В.С.

Завдання

1. Чи правильно був зроблений допит свідка?
2. Які тактичні прийоми допиту були порушені?

Теми рефератів, доповідей:

1. Організаційна та психологічна підготовка слідчого до проведення обшуку при розслідуванні зловживання владою, службовим становищем або повноваженнями.

2. Тактико-психологічні та етичні засади особистого обшуку при розслідуванні зловживання владою, службовим становищем або повноваженнями.

Навчальна література для самопідготовки

1. Алексєєв О. О. Розслідування окремих видів злочинів. [текст] : навч. посіб. / Алексєєв О. О., Весельський В. К., Пясковський В. В. – К. : «Центр учбової літератури», 2013. – 278 с.

2. Аленин Ю. П., Тищенко В. В., Аркуша Л. И. Расследование тяжких преступлений: Науч.-практ. пособ. – Харьков : Одиссей, 2006. - 255 с.

3. Алексєйчук В. І. Огляд місця події: тактика і психологія : монографія / В. І. Алексєйчук. – Х. : Вид. агенція «Апостіль», 2011. – 232 с.

4. Баєв О. Я. Расследование отдельных видов преступлений : учебное пособие / О. Я. Баєв. – Воронеж : Изд-во Воронеж. ун-т, 1986. – 193 с. Актуальні питання кримінального процесу України / Є.М. Блажівський, І.М. Козьяков, О.М. Толочко, С.С. Мірошніченко та ін. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 304 с.

5. Бахін В. П. Тактика допиту: Навч. посіб. / В. П. Бахін, В. К. Весельський — К. : НВТ «Правник», 1997. — 64 с.

6. Бахин В. П. Криминалистика. Проблемы и мнения (1962-2002) / В. П. Бахин. – К., 2002. – 268 с.

7. Бахін В. П. Взаємодія слідчого з фахівцями під час огляду місця події / В. П. Бахін, О. О. Волобуєва : Наук.–практ. рек. – Донецьк : ДЮІ, 2005. – 72 с.

8. Белкин Р. С. Криминалистика: проблемы сегодняшнего дня. Злободневные вопросы российской криминалистики : Монография. - М. : Изд-во НОРМА (Издат. групп. НОРМА-ИНФРА-М), 2001. - 240 с.

9. Белкин Р. С. Курс криминалистики : Учеб. пособ. - 3-е изд., дополн. / Р. С. Белкин. - М. : ЮНИТИ-ДАНА, Закон и право, 2001. - 837 с.

10. Головка, М.Б. Професійно-психологічні детермінанти ефективної взаємодії слідчих та працівників оперативних підрозділів у процесі розкриття і розслідування злочинів. / М.Б. Головка // Право і суспільство. – 2010. – № 6. – С. 247-252

11. Головка, М. Б. Криміналістика (Теоретичні основи криміналістики. Криміналістична техніка) : навч. посіб. / М. Б. Головка, Л. А. Остапенко, І. П. Осипенко, М. П. Черненко. – Чернігів : Чернігівський національний технологічний університет, 2016. – 196 с.

12. Головка, М. Б. Обшук (юридико-психологічні аспекти організації та проведення) : навч.-метод. посіб. / М. Б. Головка, І. П. Осипенко. – Чернігів : Лозовий В. М., 2015. – 128 с.

13. Криміналістика (Криміналістична тактика): навч. посіб. / І.В. Берднік, М. Б. Головка, Л. А. Остапенко, І. П. Осипенко, М. П. Черненко. –

Чернігів : Чернігівський національний технологічний університет, 2017. – 208 с.

14. Криміналістика : підручник / В. Ю. Шепітько, В. О. Коновалова, В. А. Журавель [та ін.] / за ред. В. Ю. Шепітька. – 4-те вид., перероб. і доп. – Х. : Право, 2008. – 464 с.

15. Осипенко, І. П. Криміналістика (Методика розслідування окремих видів злочинів) : навч. посіб. – Ч. : ЧНТУ, 2018. – 292 с.

16. Crime Scene and Evidence Collection Handbook. Washington, D.C.: Bureau of Alcohol, Tobacco and Firearms, 1999.

17. DeForest, P.R., R.E. Gaensslen, and H.C. Lee. Forensic Science: An Introduction to Criminalistics. New York: McGraw-Hill, Inc., 1983.

18. FBI Handbook of Forensic Science, Collection, Identification and Shipping Index (with modifications). Washington, D.C.: Federal Bureau of Investigation, 1992.

19. Fisher, B.A.J. Techniques of Crime Scene Investigation, 5th Edition. Boca Raton, Florida: CRC Press Inc., 1993

Тема 8. Особливості методики розслідування перевищення влади або службових повноважень

Самостійне опрацювання визначених питань полягає в необхідності ознайомлення: по-перше, з відповідними положеннями діючого кримінального процесуального законодавства, практики його застосування, висновками Верховного Суду України; по-друге, з навчальною літературою відповідно до переліку рекомендованих науково-практичних джерел.

Після ознайомлення необхідно скласти план та конспект відповіді на теоретичні питання та вирішити практичні ситуації (завдання). Незрозумілість отриманої інформації зобов'язує здобувача вищої освіти звернутися до викладача, що проводить семінарські заняття, або лектора.

Теоретичні питання

1. Криміналістична характеристика перевищення влади або службових повноважень.

2. Типові слідчі ситуації та версії початкового етапу розслідування перевищення влади або службових повноважень.

3. Особливості початку досудового розслідування. Збір і перевірка первинної інформації про вчинення злочину. Планування розслідування.

4. Наступний етап досудового розслідування. Специфіка провадження слідчих (розшукових) дій під час подальшого розслідування перевищення влади або службових повноважень.

5. Організація й тактика проведення окремих слідчих (розшукових) дій під час розслідування перевищення влади або службових повноважень.

6. Особливості подолання протидії розслідуванню перевищення влади або службових повноважень.

Практичні ситуації

Окремим елементом самостійної підготовки є вирішення конкретних ситуацій, які є типовими для кримінального провадження. Особливо слід звернути увагу на, по-перше, необхідність обґрунтування рішення, яке приймається під час встановлення правильної відповіді, по-друге, обов'язкове здійснення посилань на положення КПК України.

1. 14 березня 2006 року близько 19 години, К. працюючи на посаді помічника дільничного інспектора міліції Яготинського РВ ГУ МВС України в Київській області, прибув на територію ферми ТОВ «Світанок» в с. Зелене Яготинського району. Приводом для цього стало телефонне повідомлення, що надійшло від керівника підприємства про перебування на фермі гр.О у стані алкогольного сп'яніння і його конфлікту із бійкою зі сторожами.

Увійшовши до приміщення ферми, К. запропонував О. вийти із ним на подвір'я, коли той вже ні з ким не конфліктував і його поведінка не являла небезпеки. Вийшовши з приміщення, К., без попередження і з'ясування обставин, наніс О. удар кулаком в обличчя, заподіявши перелом нижньої щелепи, який віднесений до категорії тілесних ушкоджень середньої тяжкості за ознакою тривалості розладу здоров'я.

Про застосування щодо О. заходів фізичного впливу із заподіянням йому тілесних ушкоджень, К., рапортом не довів до відома начальника для сповіщення прокуророві, а сфальсифікував матеріали перевірки за фактом отримання О. ушкоджень, вказавши, що останній отримав ушкодження при падінні падіння з воза. 17 березня 2006 року в період з 9 до 13 години у приміщенні Яготинського райвідділу міліції К. виніс постанову про відмову у порушенні кримінальної справи за цим фактом, на підставі п.2 ст.6 КПК України.

Завдання

1. За наведеною фабулою складіть алгоритм початкових (невідкладних) дій слідчого та план досудового розслідування.

2. За умовами ситуації також потрібно скласти плани допитів потерпілого та лікаря, який надавав медичну допомогу потерпілому у районній лікарні 15 березня 2006 року.

2. Підозрюваний Т. під час допиту відмовлявся давати показання про свого спільника, який у зв'язку з кримінальним провадженням залишив місце свого проживання та зник. Тоді слідчий пред'явив йому виявлену при обшуку переписку дружини підозрюваного Т. зі спільником, яка свідчила про наявність між ними інтимного зв'язку. Ознайомившись із нею, Т. повідомив про місцезнаходження зниклого спільника.

Завдання

Поясніть чи правомірно з етичної точки зору використання подібних даних слідчим?

Теми рефератів, доповідей:

1. Криміналістична характеристика перевищення влади чи службових повноважень.
2. Основні ознаки та елементи службової злочинності.
3. Особливості подолання протидії розслідуванню перевищення влади чи службових повноважень.

Навчальна література для самопідготовки

1. Криміналістика. Академічний курс : підруч. / Т. В. Варфоломєєва, В. Г. Гончаренко, В. І. Бояров [та ін.]. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 504 с.
2. Криміналістика (Криміналістична тактика): навч. посіб. / І.В. Берднік, М. Б. Головка, Л. А. Остапенко, І. П. Осипенко, М. П. Черненко. – Чернігів : Чернігівський національний технологічний університет, 2017. – 208 с.
3. Криміналістика в тестах : навч. посіб. / І. І. Когутич, О. М. Калужна, І. В. Жолнович [та ін.] ; за заг. ред. І. І. Когутича. – К. : Алерта, 2013. – 534 с.
4. Криміналістика : підручник / В. Ю. Шепітько, В. О. Коновалова, В. А. Журавель [та ін.] / за ред. В. Ю. Шепітька. – 4-те вид., перероб. і доп. – Х. : Право, 2008. – 464 с.
5. 12. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар. В 2 т. Т. 1. / О. М. Бандурка, Е. М. Блажинський, Є. С. Бурдоль [та ін.] ; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонкин, А. В. Портнова. – Х. : Право, 2012. – 768 с.
6. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар. В 2 т. Т. 2. / О. М. Бандурка, Е. М. Блажинський, Є. С. Бурдоль [та ін.] ; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонкин, А. В. Портнова. – Х. : Право, 2012. – 664 с.
7. Криміналістика : учебник / под ред. А. Г. Филиппова. – М. : Юриспруденция, 2010. - 352 с.
8. Криміналістика : учебник / Т. В. Аверьянова, Р. С. Белкин, Ю. Г. Корухов, Е. Р. Росинская. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Норма, 2008. – 944 с.
9. Когутич, І. І. Криміналістика курс лекцій / І. І. Когутич. – К. : Атіка, 2008. – 888 с.
10. Міронов, С. В. Розслідування перевищення влади або службових повноважень співробітниками правоохоронних органів: правові та організаційні проблеми / С. В. Міронов // Теорія та практика судової експертизи і криміналістики. - 2012. - Вип. 12. - С. 60-65.
11. Осипенко, І. П. Криміналістика (Методика розслідування окремих видів злочинів) : навч. посіб. – Ч. : ЧНТУ, 2018. – 292 с.

12. Crime Scene and Evidence Collection Handbook. Washington, D.C.: Bureau of Alcohol, Tobacco and Firearms, 1999.
13. DeForest, P.R., R.E. Gaensslen, and H.C. Lee. Forensic Science: An Introduction to Criminalistics. New York: McGraw-Hill, Inc., 1983.
14. FBI Handbook of Forensic Science, Collection, Identification and Shipping Index (with modifications). Washington, D.C.: Federal Bureau of Investigation, 1992.
15. Fisher, B.A.J. Techniques of Crime Scene Investigation, 5th Edition. Boca Raton, Florida: CRC Press Inc., 1993.
16. Fox, Richard H. and Carl L. Cunningham. Crime Scene Search and Physical Evidence Handbook. Washington, D.C.: U.S. Department of Justice, National Institute of Justice, 1973.
17. Kirk, P.L. Crime Investigation, 2nd Edition. New York: John Wiley & Sons, 1974.

Тема 9. Особливості методики розслідування прийняття пропозиції обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою, а також незаконного збагачення

Самостійне опрацювання визначених питань полягає в необхідності ознайомлення: по-перше, з відповідними положеннями діючого кримінального процесуального законодавства, практики його застосування, висновками Верховного Суду України; по-друге, з навчальною літературою відповідно до переліку рекомендованих науково-практичних джерел.

Після ознайомлення необхідно скласти план та конспект відповіді на теоретичні питання та вирішити практичні ситуації (завдання). Незрозумілість отриманої інформації зобов'язує здобувача вищої освіти звернутися до викладача, що проводить семінарські заняття, або лектора.

Теоретичні питання

1. Криміналістична характеристика прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою.
2. Типові слідчі ситуації та версії початкового етапу розслідування прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою.
3. Особливості початку досудового розслідування. Збір і перевірка первинної інформації про вчинення злочину. Планування розслідування.
4. Наступний етап досудового розслідування. Специфіка провадження слідчих (розшукових) дій під час подальшого розслідування прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою.

5. Організація й тактика проведення окремих слідчих (розшукових) дій під час розслідування прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою.

Практичні ситуації

Окремим елементом самостійної підготовки є вирішення конкретних ситуацій, які є типовими для кримінального провадження. Особливо слід звернути увагу на, по-перше, необхідність обґрунтування рішення, яке приймається під час встановлення правильної відповіді, по-друге, обов'язкове здійснення посилань на положення КПК України.

1. На початку 2016 року О. спільно із М. звернулися із відповідними клопотаннями до Зарічної районної державної адміністрації Запорізької області щодо надання в оренду нерозподілених (невитребуваних) земельних ділянок на території Великої сільської ради Зарічного району Запорізької області (за межами населених пунктів) для ведення товарного сільськогосподарського виробництва.

28 квітня 2016 року проведено попереднє засідання Комісії з порядком денним про розгляд клопотань щодо надання дозволу на виготовлення технічної документації на невитребувані земельні частки (паї) загальною площею 75,24 га, які знаходяться на території Зарічного району Запорізької області за межами населених пунктів, з наступною передачею їх в оренду для ведення товарного сільськогосподарського виробництва.

В засіданні Комісії приймав участь прокурор Б., який висловлював вимоги, котрі повинні висуватись Комісією до кожного учасника для надання в користування невитребуваних (нерозподілених) земельних часток (паїв) на території Великої сільської ради Зарічного району Запорізької області. Б. висував вимоги як уповноважена особа від прокуратури. Такі вимоги бралися до уваги при прийнятті кінцевого рішення.

В кінці травня 2016 року в парку «Вічної слави», що розташований у м. Зарічне, О. за попередньою домовленістю зустрівся із прокурором Б. Під час зустрічі останній повідомив, що може посприяти в прийнятті рішення Комісією та може вплинути на голову Зарічної районної державної адміністрації Запорізької області щодо прийняття рішення про надання в користування невитребуваних (нерозподілених) земельних часток (паїв) площею 60 гектарів на території Великої сільської ради Зарічного району Запорізької області. Також було обумовлено, що за вплив на прийняття рішення прокурору Б. необхідно передати кошти на суму 19 000 доларів США, що згідно курсу НБУ становить 478 154 грн.

15 липня 2016 року, близько 14 години, у тому ж парку, прокурор Б. діючи з корисливою метою, повідомив О., що рішення Комісії про надання в користування невитребуваних (нерозподілених) земельних часток (паїв) площею 60 гектарів має рекомендаційний характер та буде прийматися головою Зарічної районної державної адміністрації Запорізької області. Крім

цього, прокурор запевнив О., що за одержану грошову суму 19 000 доларів США вплине на голову цієї РДА з метою прийняття рішення про надання в користування невитребуваних (нерозподілених) земельних часток (паїв) площею 60 гектарів. О. домовився із Б. про передачу вищевказаної суми коштів після прийняття відповідного рішення Комісії.

21 липня 2016 року відбулося засідання Комісії за участю О., під час якого було прийнято рішення рекомендувати голові районної державної адміністрації передати в користування ФГ, інтереси якого представляв О. земельні ділянки (паї) площею 27 гектарів на території Великої сільської ради Зарічного району Запорізької області за межами населених пунктів.

Того ж дня, близько 20 години, біля підвір'я житлового будинку за адресою: м. Зарічне, вул. Горького 62, прокурор Б., діючи з прямим умислом та корисливою метою, одержав від О. неправомірну вигоду у вигляді грошей в сумі 195000 грн. (з яких 50000 грн. були імітаційними) за вплив на голову Зарічної районної державної адміністрації Запорізької області щодо прийняття рішення про надання в користування невитребуваних (нерозподілених) земельних часток (паїв) площею 27 гектарів на території Великої сільської ради Зарічного району за межами населених пунктів.

Під час обшуку за адресою: м. Зарічне, вул. Горького 62, вилучено одержану прокурором Б. неправомірну вигоду у вигляді грошових коштів на загальну суму 195000 грн., з яких 50000 грн. є імітаційними.

Завдання

За наведеною фавбулою складіть алгоритм початкових (невідкладних) дій слідчого та план досудового розслідування. Особливу увагу необхідно звернути на кваліфікацію протиправних діянь.

2. Аудитор Державної аудиторської служби Іванова К.П. під час проведення планової аудиторської перевірки фінансово-господарської діяльності державного підприємства «Гроно» встановила факт нестачі товарно-матеріальних цінностей на загальну суму 568 тис. грн. Ввечері того ж дня їй зателефонувала невідома особа та попередила про те, що у випадку зазначення цього факту в аудиторському звіті її неповнолітній син, учень 5 класу, зі школи не повернеться.

Іванова К.П. склала аудиторський звіт без зазначення виявленої нестачі товарно-матеріальних цінностей.

Завдання

1. Надайте кваліфікацію діянь відповідно до фавбули.
2. Визначіть версії для перевірки під час досудового розслідування.
3. Складіть план допиту Іванової К.П.

Теми рефератів, доповідей:

1. Організаційна та психологічна підготовка слідчого до проведення слідчих дій при розслідуванні зловживання владою, службовим становищем або повноваженнями службовими особами правоохоронних органів.

2. Особливості подолання протидії розслідуванню перевищення влади або службових повноважень.

Навчальна література для самопідготовки

1. Криміналістика. Академічний курс : підруч. / Т. В. Варфоломеева, В. Г. Гончаренко, В. І. Бояров [та ін.]. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 504 с.

2. Криміналістика (Криміналістична тактика): навч. посіб. / І.В. Берднік, М. Б. Головка, Л. А. Остапенко, І. П. Осипенко, М. П. Черненко. – Чернігів : Чернігівський національний технологічний університет, 2017. – 208 с.

3. Криміналістика в тестах : навч. посіб. / І. І. Когутич, О. М. Калужна, І. В. Жолнович [та ін.] ; за заг. ред. І. І. Когутича. – К. : Алерта, 2013. – 534 с.

4. Криміналістика : підручник / В. Ю. Шепітько, В. О. Коновалова, В. А. Журавель [та ін.] / за ред. В. Ю. Шепітька. – 4-те вид., перероб. і доп. – Х. : Право, 2008. – 464 с.

5. 12. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар. В 2 т. Т. 1. / О. М. Бандурка, Е. М. Блажинський, Є. С. Бурдоль [та ін.] ; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонкин, А. В. Портнова. – Х. : Право, 2012. – 768 с.

6. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар. В 2 т. Т. 2. / О. М. Бандурка, Е. М. Блажинський, Є. С. Бурдоль [та ін.] ; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонкин, А. В. Портнова. – Х. : Право, 2012. – 664 с.

7. Криміналістика : учебник / под ред. А. Г. Филиппова. – М. : Юриспруденция, 2010. - 352 с.

8. Криміналістика : учебник / Т. В. Аверьянова, Р. С. Белкин, Ю. Г. Корухов, Е. Р. Росинская. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Норма, 2008. – 944 с.

9. Когутич, І. І. Криміналістика курс лекцій / І. І. Когутич. – К. : Атіка, 2008. – 888 с.

10. Міронов, С. В. Розслідування перевищення влади або службових повноважень співробітниками правоохоронних органів: правові та організаційні проблеми / С. В. Міронов // Теорія та практика судової експертизи і криміналістики. - 2012. - Вип. 12. - С. 60-65.

11. Осипенко, І. П. Криміналістика (Методика розслідування окремих видів злочинів) : навч. посіб. – Ч. : ЧНТУ, 2018. – 292 с.

12. Crime Scene and Evidence Collection Handbook. Washington, D.C.: Bureau of Alcohol, Tobacco and Firearms, 1999.

13. DeForest, P.R., R.E. Gaensslen, and H.C. Lee. Forensic Science: An Introduction to Criminalistics. New York: McGraw-Hill, Inc., 1983.

14. FBI Handbook of Forensic Science, Collection, Identification and Shipping Index (with modifications). Washington, D.C.: Federal Bureau of Investigation, 1992.

15. Fisher, B.A.J. Techniques of Crime Scene Investigation, 5th Edition. Boca Raton, Florida: CRC Press Inc., 1993.
16. Fox, Richard H. and Carl L. Cunningham. Crime Scene Search and Physical Evidence Handbook. Washington, D.C.: U.S. Department of Justice, National Institute of Justice, 1973.
17. Kirk, P.L. Crime Investigation, 2nd Edition. New York: John Wiley & Sons, 1974.
18. Stephanie A. Jirard. Criminal Law and Procedure. A Courtroom Approach, First Edition. Shippensburg University, U.S., 2019.

Тема 10. Особливості методики розслідування пропозиції, обіцянки або надання неправомірної вигоди службовій особі, а також зловживання впливом

Самостійне опрацювання визначених питань полягає в необхідності ознайомлення: по-перше, з відповідними положеннями діючого кримінального процесуального законодавства, практики його застосування, висновками Верховного Суду України; по-друге, з навчальною літературою відповідно до переліку рекомендованих науково-практичних джерел.

Після ознайомлення необхідно скласти план та конспект відповіді на теоретичні питання та вирішити практичні ситуації (завдання). Незрозумілість отриманої інформації зобов'язує здобувача вищої освіти звернутися до викладача, що проводить семінарські заняття, або лектора.

Теоретичні питання

1. Криміналістична характеристика зловживання впливом.
2. Типові слідчі ситуації та версії початкового етапу розслідування зловживання впливом.
3. Особливості початку досудового розслідування зловживання впливом. Збір і перевірка первинної інформації про вчинення злочину. Планування розслідування.
4. Наступний етап досудового розслідування. Специфіка провадження слідчих (розшукових) дій під час подальшого розслідування зловживання впливом.
5. Організація й тактика проведення окремих слідчих (розшукових) дій під час розслідування зловживання впливом.

Практичні ситуації

1. О 19:57 год 07.08.2019 на стаціонарному посту батальйону патрульної поліції в місті Біла Церква Управління патрульної поліції в Київській області, що розташований на автодорозі М05 Київ-Одеса на 78 км. старший лейтенант поліції К. та старший лейтенант поліції С. зупинили автомобіль «Деу Ланос», держаний номерний знак АА 0109 ТД, під

керуванням Рогова О.А., який рухався в напрямку міста Одеса та у якого було тріснуте лобове скло та не горіла права фара в режимі ближнього світла фар.

В подальшому поліцейським С. після зупинки даного автомобіля повідомлено вказаного водія про причину зупинки та висунуто вимогу пред'явити документи на право керування транспортним засобом та реєстраційні документи на автомобіль. В подальшому в ході розмови інспектора С. та т.в.о. командира батальйону патрульної поліції в місті Біла Церква УПП в Київській області К. із водієм Роговим О.А. було встановлено, що останній має ознаки перебування в стані сп'яніння внаслідок вживання алкоголю, після чого йому було запропоновано пройти тест на виявлення ознак алкогольного сп'яніння за допомогою алкотестера «Драгер», повідомлено про порушення ним п. 2.9а Правил дорожнього руху та необхідність складання відносно нього протоколу про адміністративне правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 130 КУпАП, в разі перевищення допустимої норми алкоголю в крові.

В цей час приблизно о 20:07 год. із автомобіля вийшов пасажир - власник даного автомобіля Петренко П.О. та під час розмови із інспектором С. та т.в.о. командира батальйону патрульної поліції в місті Біла Церква УПП в Київській області К. повідомив, що передав право керування своїм транспортним засобом Рогову, який перебував в стані алкогольного сп'яніння. В подальшому т.в.о. командира батальйону патрульної поліції в місті Біла Церква УПП в Київській області К. повідомлено Петренку про порушення ним п. 2.9г правил дорожнього руху та необхідність складання відносно нього протоколу про адміністративне правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 130 КУпАП.

Петренко П.О., який усвідомлював, що не мав права передавати керування транспортним засобом особі, яка перебуває в стані алкогольного сп'яніння, вирішив надати неправомірну вигоду за невчинення службовою особою дії в інтересах третіх особи з використанням службового становища, а саме не складання відносно Рогова адміністративного протоколу за порушення пункту 2.9а «Правил дорожнього руху».

З цією метою, приблизно о 20:31 год. 07.08.2019 Петренко П.О., достовірно знаючи, що т.в.о. командира батальйону патрульної поліції в місті Біла Церква УПП в Київській області старший лейтенант поліції К. та інспектор батальйону патрульної поліції в місті Біла Церква УПП в Київській області старший лейтенант поліції С. є службовими особами органів Національної поліції України, оскільки ті перебували в однострої, представились та мали при собі нагрудні жетони, і до їх посадових обов'язків входить робота пов'язана із застосуванням до порушників заходів адміністративного впливу, діючи умисно, з метою уникнення адміністративної відповідальності, в ході розмови висловив словесну пропозицію надати працівникам поліції неправомірну вигоду у вигляді

грошових коштів за не складення відносно Рогова О.А. протоколу про адміністративне правопорушення.

При цьому, Петренко П.О., не звертаючи уваги на неодноразові попередження К. про кримінальну відповідальність за висловлення пропозиції та надання неправомірної вигоди службовій особі, продовжуючи свій злочинний намір, в період з 20:31 год. по 20:32 год. продовжував висловлювати словесні пропозиції надання поліцейським неправомірної вигоди у вигляді грошових коштів, при цьому тримаючи в лівій руці та візуально показуючи наявність у нього грошових коштів.

В подальшому приблизно о 20:32 год. 07.08.2019 т.в.о. командира батальйону патрульної поліції в місті Біла Церква УПП в Київській області старший лейтенант поліції К. сів до салону службового автомобіля «Хюндай Соната», держаний номерний знак АА 30-10 РО, який знаходився поруч зі стаціонарним постом батальйону патрульної поліції в місті Біла Церква УПП в Київській області що розташований на автодорозі М05 Київ-Одеса на 78 кв. В цей же час до салону даного автомобіля на переднє пасажирське сидіння сів Петренко П.О., де в черговий раз висловив пропозицію надати неправомірну вигоду та поклав грошові кошти в сумі 550 гривень різними купюрами до підстаканника між водійським та пасажирським переднім сидіннями. Після чого злочинні дії Петренка були припинені т.в.о. командира батальйону патрульної поліції в місті Біла Церква УПП в Київській області старшим лейтенантом поліції К.

Завдання

1. За наведеною фабулою складіть алгоритм початкових (невідкладних) дій слідчого та план досудового розслідування. Особливу увагу необхідно звернути на кваліфікацію протиправних діянь.

2. Як кваліфікувати дії винних осіб у випадку неприпинення злочину старшим лейтенантом поліції К.?

2. З'явившись на допит, свідок відмовився дати показання по обставинах розслідуваної справи, не мотивуючи свою відмову. Спроби слідчого переконати його в необхідності змінити своє рішення позитивного результату не дали. Тоді слідчий запросив двох понятих, попросив свідка викласти свою позицію й склав протокол про відмову від дачі показань.

Завдання

Визначіть чи правильно слідчий оформив факт відмови свідка від дачі показань?

Теми рефератів, доповідей:

1. Поняття неправомірної вигоди та її відмежування від дарунка (пожертви).

2. Проблемні питання визначення суб'єкта одержання неправомірної вигоди або пропозиції здійснити вплив за надання такої вигоди.

3. Особливості організації та проведення негласних слідчих (розшукових) дій при розслідуванні зловживання впливом.

Навчальна література для самопідготовки

1. Криміналістика. Академічний курс : підруч. / Т. В. Варфоломеева, В. Г. Гончаренко, В. І. Бояров [та ін.]. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 504 с.
2. Криміналістика (Криміналістична тактика): навч. посіб. / І.В. Берднік, М. Б. Головка, Л. А. Остапенко, І. П. Осипенко, М. П. Черненко. – Чернігів : Чернігівський національний технологічний університет, 2017. – 208 с.
3. Криміналістика в тестах : навч. посіб. / І. І. Когутич, О. М. Калужна, І. В. Жолнович [та ін.] ; за заг. ред. І. І. Когутича. – К. : Алерта, 2013. – 534 с.
4. Криміналістика : підручник / В. Ю. Шепітько, В. О. Коновалова, В. А. Журавель [та ін.] / за ред. В. Ю. Шепітька. – 4-те вид., перероб. і доп. – Х. : Право, 2008. – 464 с.
5. 12. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар. В 2 т. Т. 1. / О. М. Бандурка, Е. М. Блажинський, Є. С. Бурдоль [та ін.] ; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонкин, А. В. Портнова. – Х. : Право, 2012. – 768 с.
6. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар. В 2 т. Т. 2. / О. М. Бандурка, Е. М. Блажинський, Є. С. Бурдоль [та ін.] ; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонкин, А. В. Портнова. – Х. : Право, 2012. – 664 с.
7. Криміналістика : учебник / под ред. А. Г. Филиппова. – М. : Юриспруденция, 2010. - 352 с.
8. Криміналістика : учебник / Т. В. Аверьянова, Р. С. Белкин, Ю. Г. Корухов, Е. Р. Росинская. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Норма, 2008. – 944 с.
9. Когутич, І. І. Криміналістика курс лекцій / І. І. Когутич. – К. : Атіка, 2008. – 888 с.
10. Мишков Я.Є. Методика розслідування хабарництва: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 / Я.Є. Мишков. – Х., 2005. – 20 с.
11. Ляш А.А. Осмотр в делах о получении взятки: некоторые проблемы / А.А. Ляш, В.Н. Лищенко // Адвокат. – № 4 (151). – 2013. – С. 10–14.
12. Осипенко, І. П. Криміналістика (Методика розслідування окремих видів злочинів) : навч. посіб. – Ч. : ЧНТУ, 2018. – 292 с.
13. Crime Scene and Evidence Collection Handbook. Washington, D.C.: Bureau of Alcohol, Tobacco and Firearms, 1999.

14. FBI Handbook of Forensic Science, Collection, Identification and Shipping Index (with modifications). Washington, D.C.: Federal Bureau of Investigation, 1992.
15. Fisher, B.A.J. Techniques of Crime Scene Investigation, 5th Edition. Boca Raton, Florida: CRC Press Inc., 1993.
16. Stephanie A. Jirard. Criminal Law and Procedure. A Courtroom Approach, First Edition. Shippensburg University, U.S., 2019.